

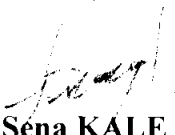
15.11.2012
561

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

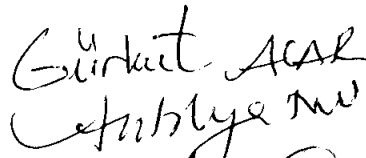
Hakkârili yurttaşlar ekonomik, sosyal, siyasal, psikolojik alandaki binlerce sorunla boğuşurken, ciddi bir yalnızlık ve sahipsizlik duygusu içinde yaşamakta, aidiyet duygularını yitirmekte ve sorunlarına karşı kendi çarelerini üretmenin peşine düşmektedirler. Bu bakımdan Hakkârî ilimizin sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin sunulması amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, bir Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

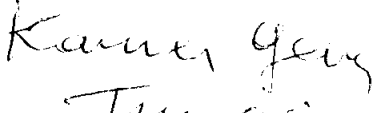

Ali Rıza ÖZTÜRK
Mersin Milletvekili

Sena KALE Lİ
Bursa Milletvekili

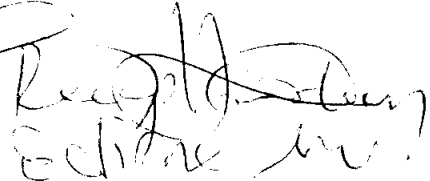

M. Sezgin Tanrikulu
İstanbul Milletvekili

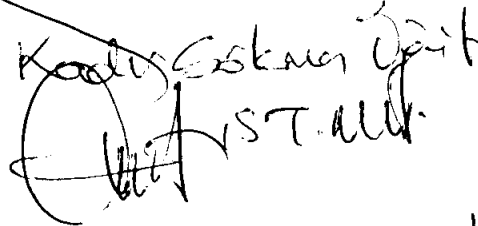

Göknet ASAR
Antalya Mv.

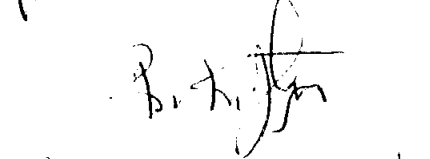

Veli AĞBABA
Malatya Milletvekili

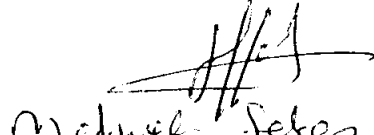

Kamer Genç
Tunceli
Mv.

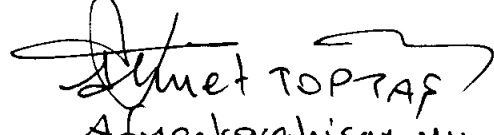

Veli AĞBABA

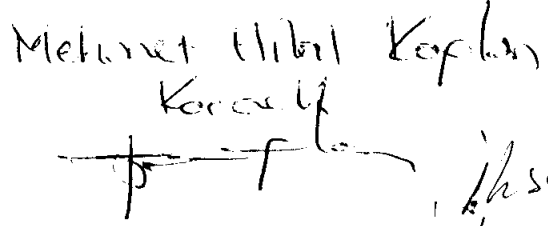

Rıza H. Selim
Eskişehir Mv.

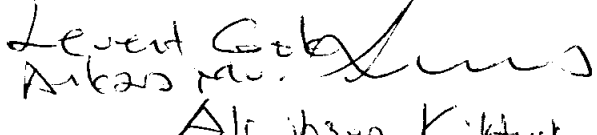

Kadir Eskender Ümit
İST. Mv.

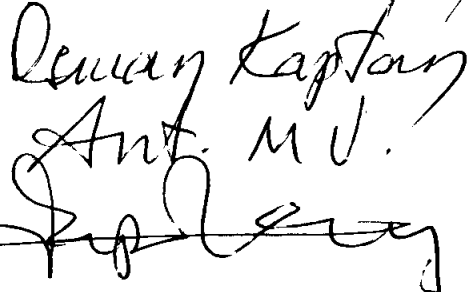

R. Kerim ÖZKAN
BURDUR

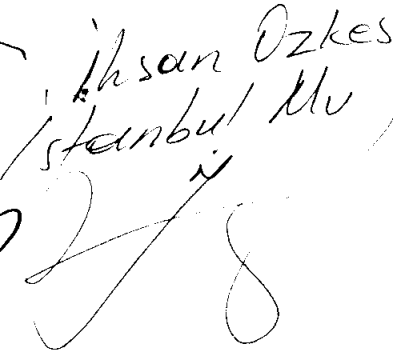

Mehmet Selim
Gaziantep

Ahmet TOPTAŞ
Afyonkarahisar Mv.

Mehmet Hilmi Köpçü
Kocaeli

Levent Gök
Antalya Mv.
Ali İhsan Kılıç
Zeytinlik

Reman Kaptan
Ant. Mv.

İhsan Özkes
İstanbul Mv.

[illegible]

GEREKÇE

Ülkemizin İran ve Irak sınırında bulunan ve 2010 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 251.302 kişilik nüfusu barındıran Hakkâri'de nüfusun yüzde 54'ü şehirde, yüzde 46'sı da köylerde yaşamaktadır. 1990'lı yıllarda pek çok köyün boşaltıldığı Hakkâri'de temel geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık, mera ve yayla yasaklarından ötürü hızlı bir inişe geçmiştir.

TÜİK'in tespitlerine göre Hakkâri'de şehirleşme oranı, nüfus artış hızı, kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla, sanayi işkolunda çalışanların toplam istihdama oranı bakımından Türkiye ortalamasının altındadır. Tarım kolunda çalışanların toplam istihdam oranı ise Türkiye ortalamasının üstündedir. Ancak tarım kolundaki istihdam oranının yüksekliği, yurttaşların geçim koşullarını düzeltmeye yaramamaktadır. Zira bu işkolunda çalışanlar başka hiçbir istihdam alanı bulamamakta ve bu şekilde temel geçimlerini bile sağlayamamaktadırlar.

TÜİK'in 2010 tarihinde yaptığı ve dört ili kapsayan (Van, Muş, Bitlis ve Hakkâri) "Bölgesel Göstergeler" araştırmasına göre bu illerdeki işsizlik oranı yüzde 17 iken, Türkiye ortalaması yüzde 11'dir. Aynı araştırma, işgücüne katılım konusunda da Hakkâri'nin Türkiye ortalamasının altında olduğunu ortaya koymaktadır. Söz konusu araştırmaya göre maaşlı çalışan sayısı yüzde 0.4, maddi mallara ilişkin brüt yatırımların Türkiye toplamı içindeki payı da yüzde 0.7'dir.

Hakkâri'de yıllık nüfus artış hızının yüzdelik oranın eksi 21, 5 olması da dikkat çekicidir.

Ülkemizde sanayi tesislerinin en az olduğu illerden Hakkâri'nin hava kalitesi bakımından Türkiye'nin en düşük ili olması da ayrıca dikkatlere şayandır. Hava Kalitesi İstatistikleri 2010-2011'e göre kükürdoksit (SO₂) ortalamasının en yüksek bulunduğu il ve ilçe merkezleri içinde Hakkâri birinci sıradadır. Hava kalitesindeki bu düşüklüğün özellikle çocuklarda ve yaşlılarda ne tür sağlık sorunlarına yol açtığına dair net bir veriye sahip değiliz. Bu konunun araştırılması ve Hakkâri ile ilçelerindeki hava kirliliğine karşı önlem alınması elzem görünmektedir.

Hakkâri'li öğrencilerin özellikle üniversite sınavlarına hazırlık sürecinde eğitim olanaklarına erişim konusunda yaşadıkları sıkıntılar, bu ilimizin başarı oranını da açık bir biçimde etkilemekte. Hakkâri, üniversite sınav sonuçları sıralamasında neredeyse istikrarlı bir biçimde Türkiye'nin en başarısız illeri içinde yer almaktadır.

Kürt sorununun en fazla görünür olduğu illerden Hakkâri'de sivil halkın gündelik hayatta ticaret ilişkileri, eğitim, sanat, sosyal aktiviteler, sağlık ve suya erişim konusunda ciddi sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Bu sorunların tespiti ve çözüm için gerekli önerilerin ortaya konması gerekmektedir.

Bölgede yaşanan çatışmalardan en fazla kadın ve çocukların etkilendiği varsayıldığında, ciddi psiko-sosyal problemler de yaşanmaktadır. Özellikle kadınların yaşadıkları travmalara karşı çözüm arayışlarına girmek elzemdir.

Öte yandan mera ve yayla yasaklarının, keza mülki amirliğin sivillere yasakladığı alanların ve mayın riskinin bulunduğu yörelerin, yöre halkının gündelik hayatını, ticarî aktivitelerini nasıl etkilediğini, bölgedeki hayvancılık ve tarım faaliyetlerini ne hale getirdiğini tespit etmek gerekmektedir.

Yüksekova ilçemizde, 1980'li yıllara kadar Türkiye'nin sayılı kuş cennetlerinden biri olan Nehil Irmağı'nın önünün açılarak Zap Suyu'na karışmasına sebebiyet verildiği için kuşların yaşam alanı olan Nehil Sazlığı'nın kurutulduğu bilinmektedir. Nehil Sazlığı'nın yeniden eski haline getirilmesi ve Doğu ile Batı arasında yolculuk yapan kuşlar için elzem bir duraklama mekânına yeniden kavuşturulması gerekmektedir.

Özellikle yoğun çatışmaların ve coğrafi koşulların yarattığı olumsuzluklar neticesinde Çukurca ilçesinin neredeyse dış dünyadan yalıtıldığı bilinmektedir. Burada işsizlik had safhada olup yöre köylülerinin neredeyse tek geçim kaynağı geçici köy koruculuğundan elde ettikleri maaştır. Gençler ise eğitim olanakları da olmadığı için ülkenin batısına göç etmek dışında bir seçeneğe sahip değildir. Göçün sadece il dışına değil, il içinde de devam ettiğini vurgulamak gerekir. Çukurca'dan Yüksekova veya Hakkâri merkeze, Şemdinli'den Yüksekova'ya veya köylerden il ve ilçelere doğru sürekli bir göç yaşanmakta, yöredeki halk adeta geçinmek için yarı göçebe bir hayat sürdürmektedir.

Hülasa: Hakkâri yurttaşlar ekonomik, sosyal, siyasal, psikolojik alandaki binlerce sorunla boğuşurken, ciddi bir yalnızlık ve sahipsizlik duygusu içinde yaşamakta, aidiyet duygularını yitirmekte ve sorunlarına karşı kendi çarelerini üretmenin peşine düşmektedirler.